

Najat Ouakrim-Soivio yhteistyössä

MAOL:n kanssa

8.10.2022

Klo 12-12.45

FORMATIIVISEN ARVIOINNIN TEHTÄVIÄ JA TOTEUTUSTAPOJA

Tämä teos, jonka tekijä on Najat Ouakrim-Soivio, on lisensoitu [Creative Commons Nimeä-EiKaupallinen-EiMuutoksia 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä](#)

2.10.2022

Najat Ouakrim-Soivio (Dos. KT, FL) najat@arviointi.fi
www.arviointi.fi

POHDI JA VASTAA

- Kirjautu www.menti.com ja
- naputtele Najatilta saatava koodi:
- Arvioi asteikolla 1-4, missä määrin oppilaasi tai opiskelijasi osaavat ja /tai ymmärtävät seuraavia arviointiin liittyviä tietoja ja taitoja

- <https://www.mentimeter.com/s/6aa89c849d994990b9ea60142009796b/bdb220462ac4/edit>

KESKEISIÄ KÄSITTEITÄ

EDISTYMISEN ARVIOINTI = Laadullista ja kuvailevaa, sanallista eli suullista tai kirjallista.

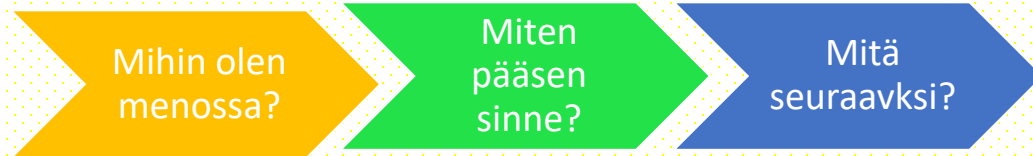
MONIPUOLINEN ARVIOINTI = Monta eri kertaa, monella eri tavalla + tarkoituksenmukaisin arviointikeinoin.

PALAUTE = Ei ole synonyymi arvioinnille. Arviointi on edellytys /edeltää palautteen antamista ja saamista.

FORMATIIVINEN ARVIOINTI

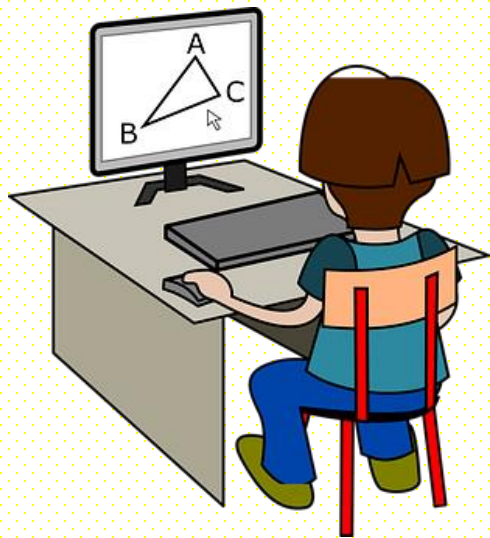
Oppimisen
aikainen arviointi:
Esim.
edistyminen,
osaamisen
kumuloituminen

Mitä jo osaan / tiedän,
miten käytän aiemmin
oppimaani?
-> tavoitteiden
asettaminen

Osaamistason
toteaminen
sillä hetkellä
-> Seuraavien
tavoitteiden
asettaminen

Oppimisen aikaisessa arvioinnissa oppilas / opiskelija

havainnoi ja pohtii esimerkiksi:

- omaa oppimistaan
- missä ja miten hän on onnistunut
- miten hänen tulisi vielä korjata toimintaansa ja/tai
- miten hän on edistynyt esim. työskentelyssä
- miten hänen tulisi vielä toimia saavuttaakseen asetetut tavoitteet.

Oppimisen aikaisessa arvioinnissa oppilas / opettaja:

- ohjaa opiskelijaa hänen hänen pohdinnoissaan kysellen ja keskustellen
- auttaa näkemään oppilaan vahvuuksia, kehittämiskohteita ja/tai edistymistä
- auttaa havainnoimaan omaa toimintaansa realisistisesti ja/tai
- kannustaa kokeilemaan, korjaamaan tai jatkamaan toimintaa itsearvioinnista saadun palautteen avulla
- **saa palautetta omasta opetuksestaan ja ohjaamisestaan ja tarvittaessa muokkaa/ muuttaa/ korjaa toimintaansa**

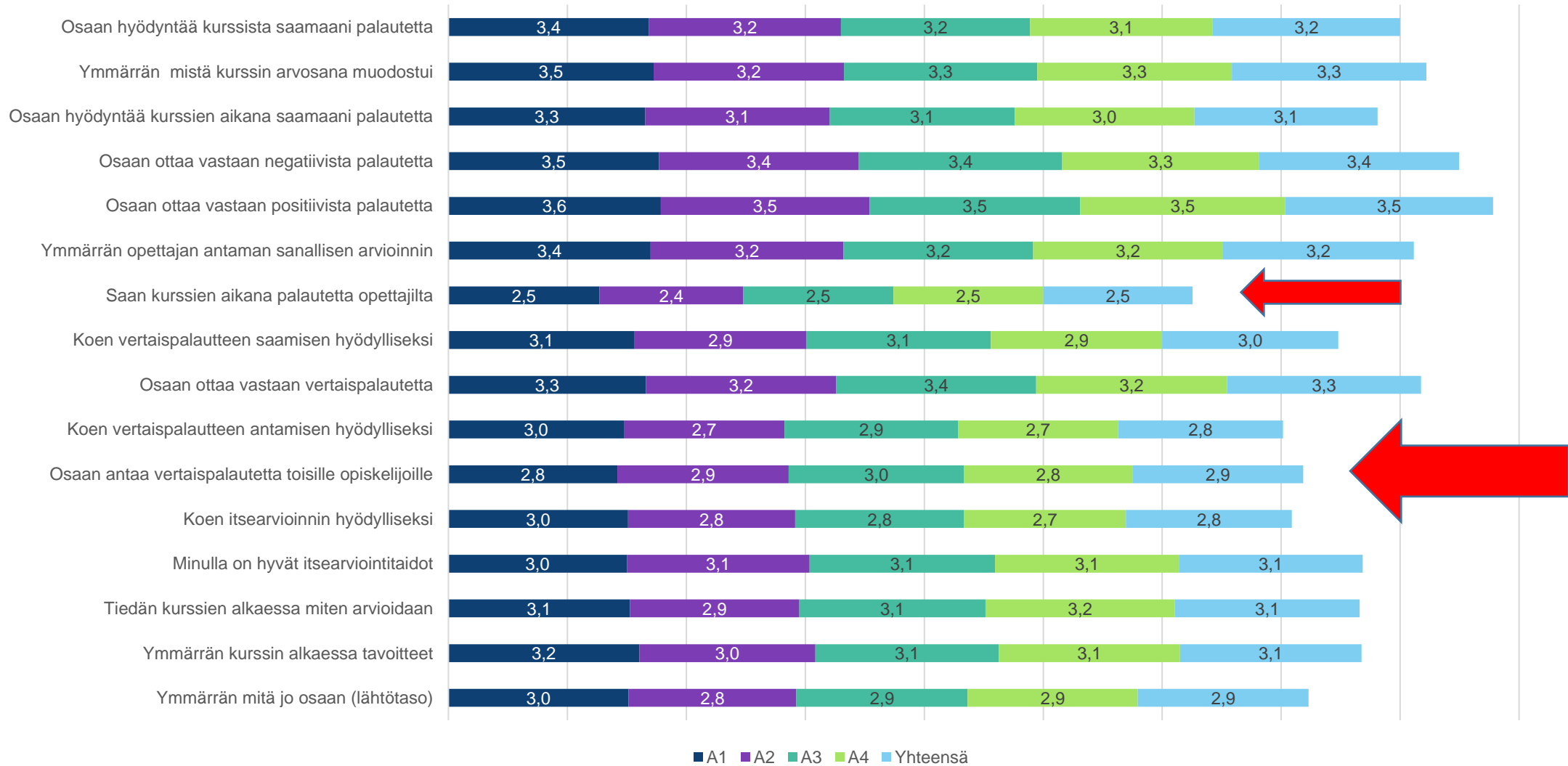
Itsearviointi ja vertaispalaute oppilasn / opiskelijan oppimana oppimisen taitoina

2.10.2022

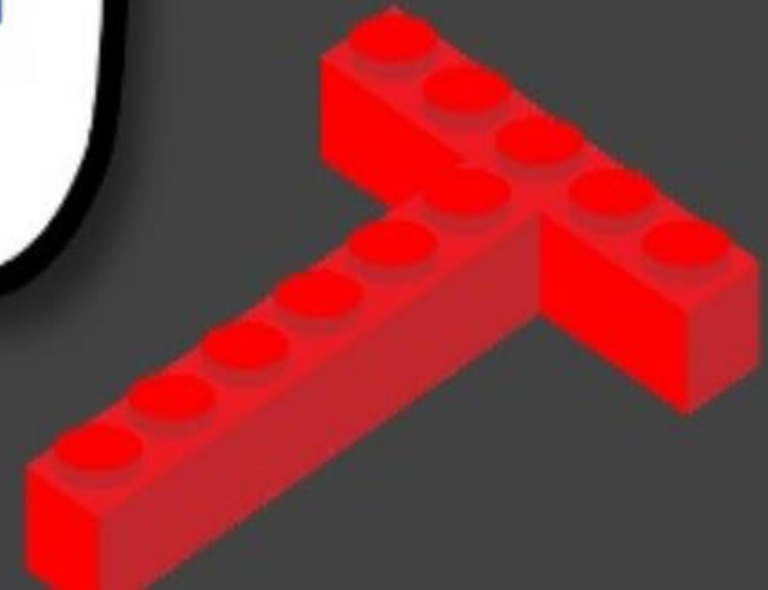
Najat Ouakrim-Soivio (Dos. KT, FL) najat@arviointi.fi
www.arviointi.fi

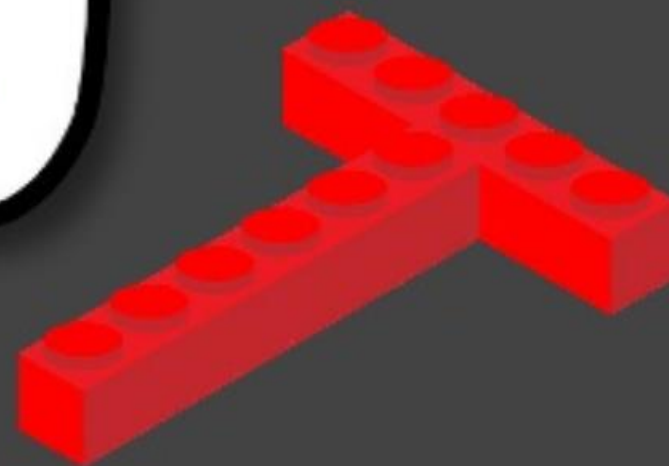
Opiskelijoiden (N = 1715) vastauskeskiarvoja arviointia koskeviin väittämiin

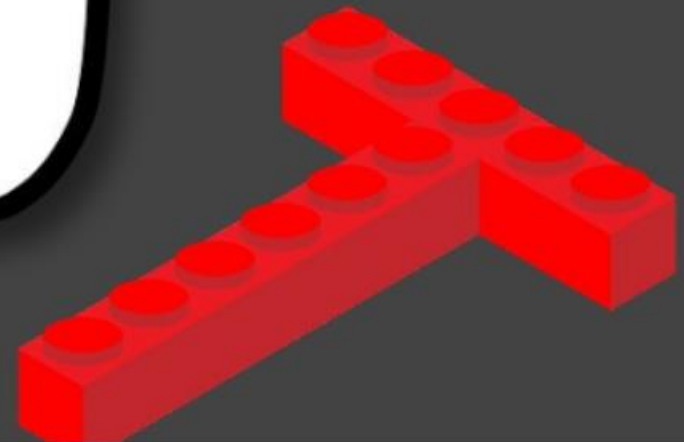
“Arvioinnista ilman
perusteluja ei saa
selvää, mitä olen tehnyt
väärin, joten siitä ei voi
oppiakaan.”

“Rakentava ja ohjaava arviointi on tärkeää, sillä edellisten kurssien sisältöjä tarvitaan seuraavilla kursseilla.”

“Välitön palaute on tehokkaampaa kuin viikkojen odotuksen jälkeen tuleva palaute.”

KANNUSTAVA PALAUTE

- Lukiolaiset eivät tunnista palautetta (Mäkipää, 2021)
- *What Kind of Feedback is Perceived as Encouraging by Finnish General Upper Secondary School Students?*
 - Opiskelijat näkivät opettajan arviointityön melko summatiivisena, eli se koostui lähinnä **kokeista ja kurssiarvosanojen** antamisesta.
 - Palautetta ei nähty merkittävänä osana opettajan arviointityötä.
 - Tulosten perusteella voidaan todeta, että opettajankoulutuksessa tulee keskittyä enemmän formatiivisen arvioinnin **eli oppimisprosessin aikana tapahtuvan arvioinnin merkitykseen opetuksessa.**

KANNUSTAVA PALAUTE

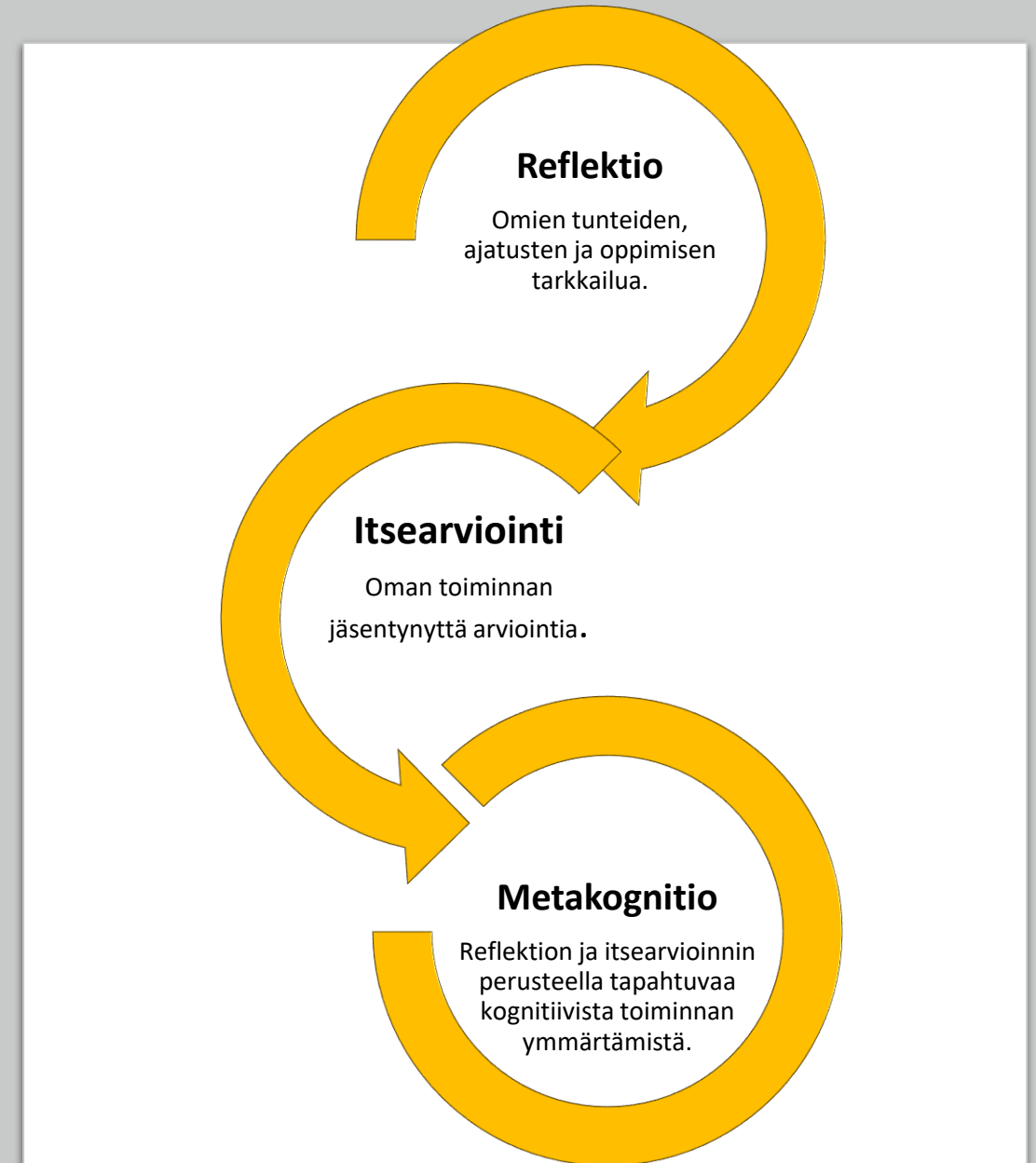
- Opiskelijat toivovat mm. sitä, että **heidän kaikki virheensä korjataan** (MacMartin-Miller, 2014) ja että **opettaja kertoo miten suoritusta voi parantaa** (Brooks ym., 2019).
- Palautteen toivotaan myös olevan **kriittistä ja rehellistä** (Peterson & Irving, 2008).
- Mäkipää (2021): Lukiolaisille **vahvuuksien tunnistaminen ja palautteen antaminen** olivat tärkeämpiä ulottuvuuksia matalan keskiarvon kouluissa.
- Palaute, joka sisältää parannusehdotuksia, koettiin kannustavaksi.
- Oppimisprosessista saatua palautetta ei pidetty erityisen kannustavana.
 - > huomio ei saa kiinnittyä vain lopputuloksiin vaan myös oppimisen aikaiseen toimintaan, kuten strategioiden valintaan ja käyttöön sekä tavoitteiden asettamiseen.

ITSEARVIOINTITAITAIDOT

Opiskelijan itsearviointitaidot voidaan jakaa kolmeen osaan: reflektioon, itsearviointiin ja metakognitioon.

- Reflektiossa opiskelija tarkkailee ja omia tunteitaan, ajatuksiaan, toimintatapojaan ja oppimistaan.
- Itsearviointi on edellä kuvattuun reflektioon perustuvaa oman toiminnan jäsentynyttä arviointia.
- Metakognitiolla tarkoitetaan muun muassa tarkkailun ja arvioinnin perusteella tapahtuvaa oman kognitiivisen toiminnan ymmärtämistä

PALAUTTEEN ANTAMISEN NELJÄ TASOA

Palaute kohdentuu tehtävään/ tuotokseen

- Oikein/ väärin
- Yleisin tapa antaa palautetta.

Palaute kohdentuu prosessiin

- Oppimisprosessin reflektointi.
- Tehokas tapa oppimisen edistämiseen.
- Parantaa minäpystyvyyttä (= käsitys itsestä oppijana).

Palaute kohdentuu itsesäätelyn tasoon

- Esim. houkutusten ja kiusausten käsittely ja säätely
- Tehtävän loppuunsaattaminen, vaikka ei enää huvittaisi
-> **Miten ohjata ja säädellä toimintaa kohti tavoitetta?**
- Sisältää itsearviointia.

Persoonaan kohdentuva palaute

- ”Olet ahkera” –tyyppiset palautteet suuntavat huomion pois.
- Auttavat harvoin oppimista. (Hattie & Timperley, 2007.)

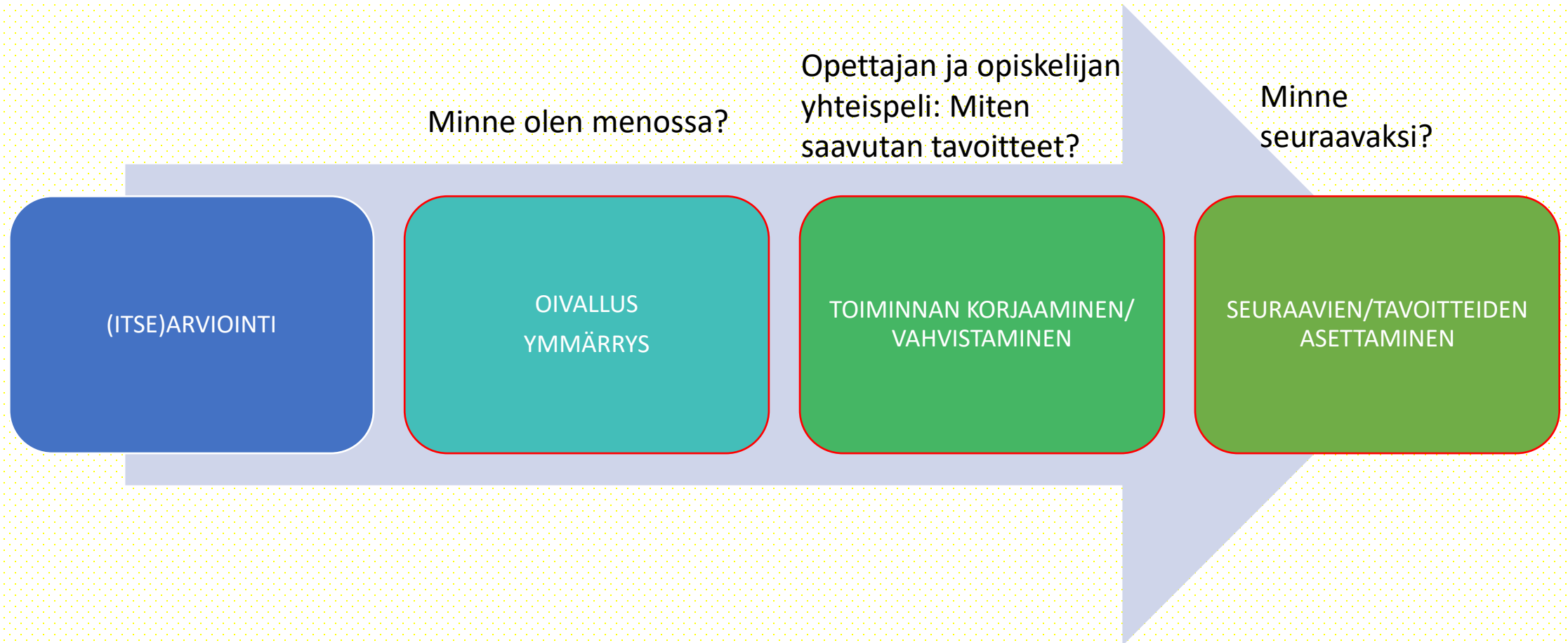

ARVIOINTISKAALOISTA

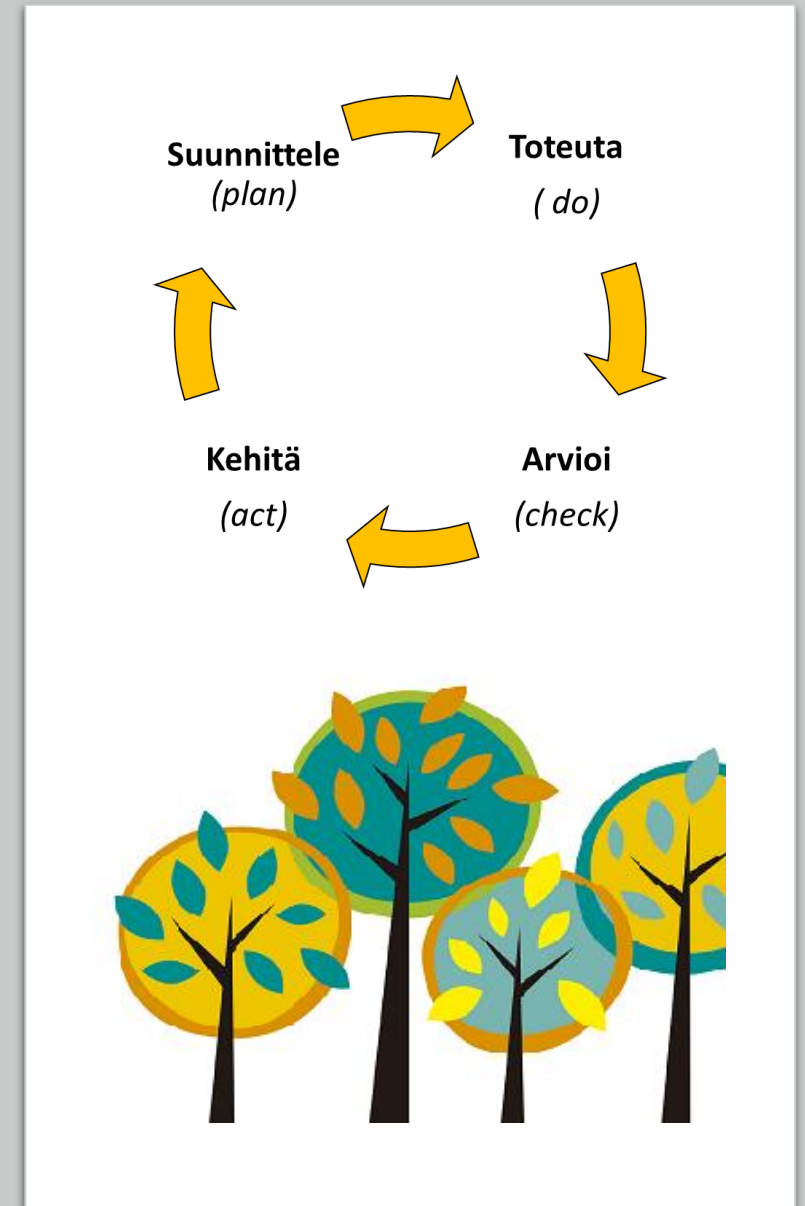
MITÄ (ITSE)ARVIOINNIN TULISI TUOTTAA OPISKELIJAN NÄKÖKULMASTA?

ARVIOINNIN JA PALAUTTEEN MERKITYS OPPIMISPROSESSISSA JA SEN OHJAAMISESSA

- Toimintaa kehitetään, vahvistetaan tai korjataan saadun tai annetun arvioinnin perusteella.
- Miksi opiskelija onnistui, mitä korjattavaa tai parannettavaa?
 - > Virheiden avulla mahdollisuus oppia.
- Palautteen oltava yksiselitteistä, selkeää ja se on hyvä antaa mahdollisimman nopeasti.
 - > Ei liian yleispätevää tai mitään sanomatonta.
 - > Henkilökohtainen palaute parempi kuin julkisesti annettu, erityisesti korjaavaa palautetta annettaessa.
- Palautteeseen kuuluu dialogi, sillä myös opiskelijalla voi olla ehdotus suorituksentai toiminnan korjaamiseksi.
- Palaute perustuu tosiasioihin ja on kuvausta, ei mielipiteitä.
 - > Perustelut myös kannustavalle palautteelle.

Muokattu Marja Olsonsens blogitekstin pohjalta. Ks. (<http://blogit.jamk.fi/kajaani/tag/arviointi/>)

MITEN OHJATA ITSEARVIOINTIA?

- Tavoitteisiin ja niistä johdettuihin arviointi kriteereihin tutustuminen ja **tavoitteiden asettaminen ryhmässä/yksin**
- **Strategioiden valinta** (mitä tein ja miksi, miten, kenen kanssa, missä, millä välineillä, mihin mennessä, mitä teen seuraavaksi?)
- **Pysähtyminen opiskelun lomassa** (Vertaamaan tavoitteisiin/suunnitelmiin: Teinkö näin? Osaanko tämän? Miksi en? Jos osaan, mitä ensi kerralla? Mikä on hyödyllistä? Mikä ei?)
- **Pohdinnan tallentaminen säännöllisesti** (kirjallisesti/suullisesti/kuvallisesti)
- **Saavutetun tason / edistymisen seuraaminen** (Osaan lausekkeet + autettuna/tuettuna/yhdessä/itsenäisesti)

Lähde: Raili Hildén, Arviointioivalluksia 28.10.2020

ITSEARVIOINNISTA

- Osaan tehdä –lausumat
- Likert-aseteikolla vastaukset väittämiin tai kysymyksiin
- Yksinkertaistetut arviointilomakkeet
- Vapaamuotoinen palaute
- Harjoittelu-, oppimispäiväkirja
- Ääni- tai videotallenne
- Omien tuotosten esittely pareittain tai pienryhmissä

Osaan käyttää tätä arviointitaitoa omassa opiskelussani	Taitoni kaipaavat harjoittelua (=en vielä) ★	Osaan (= toisinaan) ★	Osaan hyvin (= usein) ★	Osaan erinomaisesti (= aina) ★
Pohdin, mitä en vielä osaa ja/tai mitä jo osaan.				
Perehdyn arvioinnin periaateisiin / arviointikriteereihin / arvioinnin kohteisiin ennen kuin aloitan työskentelyn tai opiskelun.				
Keskustelen mielelläni opettajan kanssa, jos en ymmärrä jotain.				
Keskustelen mielelläni toisten oppilaiden kanssa, jos en ymmärrä jotain.				
Pyrin oppimaan tekemistäni virheistä.				
Annan mielelläni palautetta muille oppilaille heidän työskentelystään.				
Otan mielelläni vastaan muilta oppilailta palautetta.				
Odotan, että opettaja antaa minulle palautetta.				
Palaan arvioinnin periaateisiin / arviointikriteereihin / arvioinnin kohteisiin työskentelyn tai opiskelun päättyessä.				
Pyrin toimimaan muilta (opettajalta/ opiskelijoilta) saamani palautteen mukaisesti.				

2.10.2022

Oppimistaito- bingo

Jokin tehtävä tuntui tänään vaikealta, mutta onnistuin, kun yritin useamman kerran.	Olin tosi innostunut jostain tehtävästä tänään.	Kun olin tehnyt tehtävän, pohdin, miten hyvin se vastasi arviontikriteereitä.
Mietin lukiessani, että miten tämä asia liittyy johonkin aiemmin oppimaani.	Suunnittelin ennen tehtävän tekemistä, miten aion sen tehdä tai ratkaista.	Pyysin apua opelta, vanhemmalta tai toiselta oppilaalta, kun minulla oli hankaluuksia.
Kun en meinannut jaksaa keskittyä, nousin hetkeksi ylös ja venyttelin itseäni. Hengitin syvään muutaman kerran.	Kun olin saanut tehtävän valmiiksi, tarkistin sen ja mietin, voiko vastaukseni olla oikein.	Tein itselleni muistiinpanoja katsomastani videosta ja käytin niitä, kun vastasin kysymyksiin.

VERTAISPALAUTE

Sopikaa etukäteen:

- 1) mihin arviointi kohdistuu (= mitä vertaiset arvioivat),
- 2) Arviointiskaala (kirjaimet A-F)
- 3) miten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan (= kriteerit, mitä arvioinnissa käytetty kirjain tarkoittaa)
- 4) miten palautteen antaminen toteutetaan (= suullisesti, kirjallisesti).

Itse- ja vertaisarvioinnin yhdistäminen

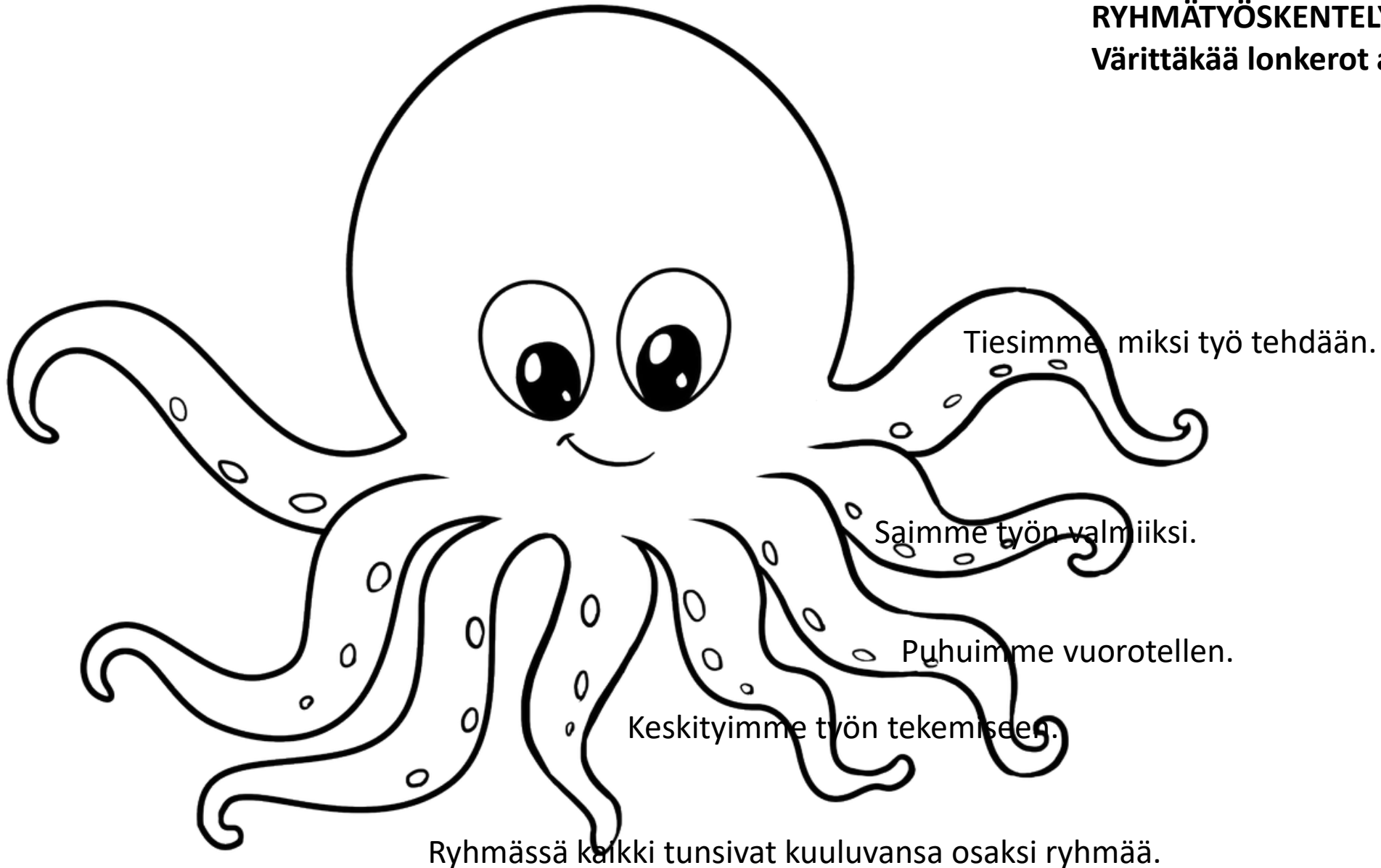
Vertaispalaute- ja (itsearvioinnin) LAUSEPANKKI RYHMÄTYÖSKENTELYYN

Sylvander Eija, Virtanen Johanna
Viuhkola Tiia 2020

- Kuuntelemme toisiamme.
- Puhuimme vuorotellen.
- Pyysimme puheenvuoroa.
- Äänessä oleminen jakautui tasaisesti.
- Kaikki osallistuivat.
- Keskityimme työn tekemiseen.
- Kaikkien ajatukset huomioitiin työssä.
- Jokainen sai sanoa mielipiteensä.
- Siivosimme omat jälkemme.
- Ryhmä keskusteli sopivalla äänentasolla.
- Ryhmässä kaikki tunsivat kuuluvansa osaksi ryhmää.
- Pysyimme aikataulussa.
- Saimme aikaiseksi ne asiat, joita suunnittelimme tekevämme.
- Ymmärsimme tehtävänannon.
- Osasimme kysyä apua.
- Neuvottelimme ratkaisuihin.
- Saimme työn valmiiksi.
- Tiesimme, miksi työ tehdään.
- Puhuimme toisillemme ystävällisesti.
- Aloitimme työn tekemisen heti ohjeet saatuamme.
- Otimme kaikki huomioon.
- Jaoimme työn tekemisen tasaisesti ryhmäläisten kesken.

RYHMÄTYÖSKENTELEN ARVOINTI

Värittäkää lonkerot arvionne mukaan.

Onnistui hyvin

Onnistui kohtalaisesti

Tarvitsemme harjoitusta

RYHMÄTYÖ-
TAITONI OVAT
TODELLA
HYVÄT...

OLEN
KEHITTYNYT
OHJEIDEN
NOUDATTAMI
SESSA...

KUUNTELEN
MUITA AIEMPAA
PAREMMIN...

TIEDONHAKU
TAITONI
OVAT
EDISTYNEET
...

SAAN
AIEMPAA
PAREMMIN
ANNETUT
TEHTÄVÄT
SUORITETTUA
LOPPUUN...

RYHMÄTYÖSKENTELEN ARVIOINTI (Ouakrim-Soivio 2016, 86.)

1

Miten sinä edistit työskentelylle asetettujen tavoitteiden saavuttamista?

2

Miten muut ryhmäläiset osallistuivat keskusteluun?

3

Missä onnistuitte?

4

Mitä olisitte voineet tehdä toisin?

Keskustelu pareittain. Yhteiseen keskusteluun aikaa muutama minuutti

- 1) Kuvaa lyhyesti, minkälaisia itsearviointikäytänteitä ja vertaispalautemalleja sinä käytät?
- 2) Miten (= mitä keinoja sinulla on) ohjaat oppilaitasi / opiskelijoita itsearviointiin ja vertaispalautteen käyttämiseen?
- 3) Mitä tapahtuu / miten toimitte sen jälkeen, kun oppilaat ovat saaneet palautetta?

KIITOS JA
HYVÄÄ SYKSYN
JATKOA!

